

Nemzetpolitikai összefoglaló

2012. 45. hét

KÖZIGAZGATÁSI ÉS IGAZSÁGÜGYI
MINISZTERIUM
NEMZETPOLITIKAI ÁLLAMTITKÁRSÁG

NPKI | NEMZETPOLITIKAI
KUTATÓINTÉZET

Répás: kiemelt feladat a határon túli jogászok képzése

Kiemelt nemzetpolitikai feladatnak nevezte a fiatal jogászok megfelelő képzését Répás Zsuzsanna, amikor a budapesti Magyarság Házában köszöntötte a Szász Pál szülőföldi jogász ösztöndíj 25 nyertesét. A nemzetpolitikáért felelős helyettes államtitkár szerint fontos, hogy olyan szakértői gárda jöjjön létre, amely magabiztosan jár el a szakmai kérdésekben, és versenyképes tudásával hozzájárul a magyar jogász szakma és jogásztársadalom nemzetközi megbecsültségéhez. Répás Zsuzsanna felidézte, az ösztöndíjat azzal a szándékkal alapította a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium, együttműködve a Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt.-vel, hogy a külhoni magyar gazdasági jogászképzést fejlesszék. A cél az, hogy olyan magasan kvalifikált, gazdasági joghoz értő fiatal jogászokat támogassunk, akik sikeresen járulhatnak hozzá a külhoni magyarság jogi és gazdasági gyarapodásához - fogalmazott, jelezve: a program szakmai és tudományos hátterét a Budapesti Ügyvédi Kamara biztosítja. A helyettes államtitkár rámutatott arra is, „a magyarság jogi gyarapodását szem előtt tartva az ösztöndíjjal párhuzamosan a magyar jogászságot a jogvédelem érdekében is meg kívánják erősíteni”. Réti László, a Budapesti Ügyvédi Kamara elnöke arról beszélt, hogy a fiatal jogászok tutorálására felkért ügyvédi irodák jól szervezettek, "gyárszerűen működnek" és a munkafolyamatokat pontosan megszervezik. Kiemelte: az ösztöndíjasok nagyon fontosak Magyarország számára, összekötő kapcsot jelentenek a szomszéd népekhez.

Nem indul az MPP a választásokon

Nem indul a december 9-i parlamenti választásokon a Magyar Polgári Párt (MPP) – jelentette be múlt hétfőn a szervezet elnöksége. Viszont ha lesznek olyan független jelöltek, akiknek támogatását a párt is érdemesnek tartja, a vezetőség nem zárkózik el ettől. Azokban a választókerületekben, ahol nem indul MPP által támogatott független jelölt, a választók bölcsességére bízzák, hogy a magyar jelöltek közül kit támogassanak. „A néppártosok híresztelik azt, hogy az RMDSZ vezetői győztek meg, hogy ne induljunk. Ez nem igaz; mi annak tudatában mondtunk le a választásokon való részvételről, hogy ne veszélyeztessük a magyar képviselőket. Nem tolódtunk az RMDSZ felé, de nem is akarjuk megosztani a magyarságot” – szögezte le Biró, aki megválasztása után még elképzelhetetlennek tartotta, hogy a polgári alakulat valamilyen formában ne vegyen részt a december eleji megmérettetésen. Toró T. Tibor, az EMNP elnöke sepsiszentgyörgyi sajtótájékoztatóján azt nyilatkozta, pártelnöki dekrétummal nem lehet a helyi szintű együttműködést megtiltani. Az, hogy Biró Zsolt, az MPP elnöke kiad egy cáfolatot, nem jelenti azt, hogy Maros megyében a helyi és a megyei szervezetek nem fognak együttműködni a néppárttal, mint ahogy Sepsiszentgyörgyön is valószínűleg azon fognak dolgozni a polgáriak, hogy Sánta Imre, az EMNP képviselőjelöltje minél több szavazatot kapjon. „Ebben a kampányban az EMNP és az MPP ugyanabba az irányba fogják tolni a

szekeret, azt a vonalat támogatják, amely egyformán közel áll hozzájuk” – fogalmazott Toró.

Kelemen Hunor: az RMDSZ átlépi az ötszázalékos parlamenti küszöböt

Átlépi az ötszázalékos parlamenti küszöböt az RMDSZ, de két-három mandátumot elveszíthet a magyar-magyar verseny miatt - mondta szerdán, bukaresti sajtóértekezletén Kelemen Hunor, a szövetség elnöke. A szövetség mindig készített saját közvélemény-kutatást, és erre alapozva állítja, hogy megmarad a magyarság arányos képviselője a bukaresti parlamentben – válaszolta Kelemen Hunor arra a kérdésre, hogy rendelt-e az RMDSZ a magyar választókra összpontosító saját felmérést. „Azáltal, hogy indul a Tőkés-féle párt a választásokon, egy-két-három mandátumot elveszíthetünk (...), ami azért problémás, mert ezzel a magyar képviselő gyengül, nem erősödik” - mondta. Kelemen Hunor üdvözölte a Magyar Polgári Párt (MPP) azon döntését, hogy nem állított parlamenti jelölteket. Szerinte az Erdélyi Magyar Néppártnak (EMNP) sincs esélye a mandátumszerzésre a decemberi választásokon, miután az önkormányzati voksoláson 40-45 ezer szavazatot szerzett. Kelemen Hunor szerint ennyi voks legfeljebb egy szenátori mandátumra elegendő, de ahhoz egyetlen választókerületben kellene összpontosulniuk. Az RMDSZ politikai programjáról elmondta: két fő irányvonalat képvisel. Jelöltjeik egyrészt a nemzeti kisebbségek, a magyar közösség sajátos ügyeiről beszélnek a kampány során, másrészt a szervezet az ország gazdasági, pénzügyi és szociális helyzetére kínál pragmatikus megoldásokat. Kelemen azt mondta: az alkotmány módosítását az új parlamenti ciklus első napjaiban el kell kezdeni, amennyiben meglesz az ehhez szükséges kétharmados többség. Olyan alkotmánymódosítást javasol, amely regionális nyelvként ismerné el a magyar nyelvet Erdélyben. Emellett fontos a gazdasági-fejlesztési régiók átszervezése, mert az európai uniós alapok eddigi szerény lehívása a rossz felosztásnak is köszönhető. Szükségesnek nevezte a közigazgatási reformot, mert miután a helyi és megyei önkormányzatok számos hatáskört kaptak, ezekhez hozzá kell rendelni a pénzügyi források feletti rendelkezést is. Kelemen Hunor elmondta: az ingatlan-visszaszolgáltatás terén Romániának jövő év márciusában válaszolnia kell az Európai Emberjogi Bizottságnak, az RMDSZ pedig annak a határozott képviselője, hogy a természetbeni visszaszolgáltatást kell alkalmazni minden olyan esetben, ahol létezik az ingatlan, ahol pedig már nem, ott a piaci árnak megfelelően kell megállapítani a kárpótlás összegét, a visszaszolgáltatás folyamatát pedig fel kell gyorsítani.

Mit jelent(het) az alternatív küszöb?

Az erdélyi magyar politikai szervezetek között az utóbbi időben a legélesebb vita a román választási törvényben szereplő úgynevezett alternatív küszöb kapcsán alakult ki. Míg az Erdélyi Magyar Néppárt (EMNP) szerint a jogi lehetőség révén mindkét, választásokon

szereplő alakulat bejuthat a parlamentbe, az RMDSZ úgy látja, hogy riválisa nem teljesítheti az alternatív küszöböt, így indulásával csak néhány mandátumtól foszthatja meg a Szövetséget. Az alternatív küszöb a 2008-as választások előtt került bele az akkor kidolgozott választási törvénybe, lényege, hogy azok a választási szereplők (pártok, pártszövetségek és kisebbségi szervezetek) is bejuthatnak a parlamentbe, amelyek nem szerzik meg az országosan leadott érvényes szavazatok 5 százalékát, ám jelöltjeik 6 képviselői és 3 szenátori választókerületben is az első helyen végeznek. Itt rögtön két gyakori tévhit szorul tisztázásra: az egyik az, hogy a jelölteknek nem szükséges megszerezni az illető választókerületben leadott szavazatok abszolút többségét, csupán a jelöltek közül a legtöbb szavazatot kell megszerezniük, azaz első helyen kell végezniük. A másik fontos részlet, hogy az alternatív küszöböt teljesítő párt nem kapja meg automatikusan azt a 6 képviselői és 3 szenátori mandátumot, ahol jelöltjei az első helyen végeztek, a küszöb átlépése csupán annyit jelent, hogy a párt bejutott a parlamentbe és részt vehet a mandátumkiosztás folyamatában. Parlamenti mandátumainak száma az országosan elért szavazatai függvényében, az arányosság biztosításával kerül megállapításra, azaz lehet több is és kevesebb is. Ez a jogi lehetőség a törvény kidolgozásának idején az RMDSZ kezdeményezésére került bele a szövegbe annak érdekében, hogy egy esetleges magas román részvétel esetén, ha az RMDSZ nem érné el az 5 százalékos küszöböt, parlamenti jelenléte ne forogjon veszélyben. Az is megtörténhet, hogy a mentőövre az idén is szüksége lesz a Szövetségnek, hiszen a közvélemény-kutatások magas román részvételi hajlandóságot jeleznek előre, ami ha nem párosul egy hasonlóan magas magyar részvétellel, könnyen az 5 százalékos küszöb alá szoríthatja az RMDSZ-t, amely a 6+3-as küszöb révén ekkor is bekerülne a parlamentbe. Ami az EMNP esélyeit illeti, fontos leszögezni, hogy jogi értelemben természetesen igénybe veheti az alternatív küszöb adta lehetőségeket, matematikai számítások alapján továbbá előállhat olyan helyzet, amelyben mindkét politikai szervezet bejut a parlamentbe, akár mindketten teljesítve az alternatív küszöböt. Az RMDSZ ezzel kapcsolatos szkepticizmusa elsősorban a nyári helyhatósági választások eredményeiből táplálkozik, így mindenképpen jogosnak tekinthető. Ennek oka, hogy ahhoz, hogy az EMNP 6 képviselői és 3 szenátori körzetben az első helyen végezzen, jelentősen több szavazatot kellene szereznie, mint a nyáron, még akkor is, ha a most nem induló MPP szavazatait is mind ő kapja meg. A szavazatoknak továbbá pontosan 6+3 körzetbe kellene koncentrálniuk, ami a gyakorlatban tulajdonképpen azt jelentené, hogy a tömbmagyar székelyföldi körzetek többségében az EMNP megverné az RMDSZ-t, ami a jelenlegi erőviszonyok ismeretében nagyon nehezen képzelhető el. A valószínűbb forgatókönyv inkább az, hogy az EMNP jelöltjei néhány székelyföldi körzetben (például a Gyergyószentmiklóst magába foglaló körzetben) jobb eredményeket érhetnek el, ám messze nem sikerül teljesíteni az alternatív küszöböt. Ez azonban nem jár drámai következményekkel a bukaresti magyar képviseletre nézve: számítások szerint ha az EMNP elviszi a magyar szavazatok 15 százalékát (ez a helyhatósági választásokon az EMNP és az MPP szavazatainak összege), akkor – az eddigi trendeknek megfelelő, román és magyar részvételi arány mellett – mintegy két képviselői és egy szenátori mandátummal lesz kevesebb az RMDSZ-nek, mint a jelenlegi ciklusban.

Az RMDSZ várható mandátumvesztése inkább a Székelyföldön kívüli körzetekben érintheti érzékenyebben a magyar képviselőket, mivel egy magasabb román részvétel esetén több mandátum elveszhet Bihar, Maros és Maramaros megyékben.

85 felsőbb éves hallgató részesülhet az MNT demonstrátori ösztöndíjában

A Magyar Nemzeti Tanács Közigazgatási Hivatala örömmel nyugtázta, hogy az idei évben is nagyon sok, kiemelkedő tanulmányi eredményt elért hallgató jelentkezett a demonstrátori ösztöndíjra, akik a mindennapi feladataik mellett fontosnak tartották azt is, hogy segítsenek elsőéves társaiknak, és ezzel komoly közösségépítő munkát végezzenek. A 2012/13-as iskolaévben 85 felsőbb éves hallgató részesülhet az MNT demonstrátori ösztöndíjában. A Magyar Nemzeti Tanács Közigazgatási Hivatalának elnöke november 2-án meghozta a 2012/13-as iskolaévre vonatkozó ösztöndíjakra vonatkozó jogosultsági rangsor megállapításáról szóló határozatát. Az ösztöndíjat nyert egyetemisták teljes névsora az MNT honlapján tekinthető meg.

MNT: a helyi önkormányzatok képviselőinek tanácskozása a nyelvhasználatról

A Magyar Nemzeti Tanács (MNT) hivatalos nyelvhasználati stratégiájának programjairól tartottak tanácskozást Szabadkán, a Magyar Házban azon helyi önkormányzatok képviselőinek részére, ahol a magyar nyelv hivatalos használatban van, közölte az MNT Közigazgatási Hivatala. Miután Korhecz Tamás, az MNT elnöke köszöntötte a jelenlevőket, Deli Andor a Tartományi Oktatási, Közigazgatási és Nemzeti Közösségi Titkárság tartományi titkára röviden beszámolt a tartomány nyelvhasználati programjairól. Az MNT és a tartományi titkárság között hagyományosan jól működő együttműködéshez hasonló konstruktív párbeszéd kellene, hogy jellemezze az MNT és az önkormányzatok viszonyát is, többek között a hivatalos nyelvhasználat kérdéseit illetően. Ezt azonban csak úgy lehet elérni, ha az önkormányzatok és az MNT kölcsönösen számíthatnak egymás segítségére és támogatására az MNT stratégiai fejlesztési céljainak megvalósításában. Ennek érdekében Beretka Katinka, az MNT hivatalos nyelvhasználati tanácsosa ismertette a legaktuálisabb eredményeket, nehézségeket, valamint a tervezett programokat a hivatalos magyar nyelvhasználat terén, továbbá az önkormányzatoknak szánt nyelvhasználati határozat-tervezetet, magyar nyelvtanfolyamokat, a jogi iratminta-gyűjteményt vagy akár a magyar nyelv hivatalos használatáért-díjat. Emellett Orosz János, az említett tartományi titkárság nemzeti közösségekkel megbízott segédtitkára pár mondatban ismertette az idén megjelent szerb-magyar/magyar-szerb jogi és közigazgatási szótárt is.

Ukrajnai választások: várhatóan a Régiók Pártja alakíthat kormányt

A 2012. október 28-i ukrán parlamenti választás nyugodt légkörben zajlott. Az Ukrajnában tartózkodó nemzetközi megfigyelők ugyanakkor tapasztalataikat megosztva úgy vélték, hogy nem voltak egyenlők az esélyek az indulók számára. Az Európa Tanács (ET) és az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet (EBESZ) megfigyelői szerint nem volt kiegyensúlyozott a választási küzdelem, az állami erőforrásokkal kampánycélból visszaéltek, a kampány- és pártfinanszírozás nem elég átlátható, és kifogásolták, hogy a média nem nyújtott kiegyensúlyozott tájékoztatást.

Andreas Gross, a PACE küldöttség vezetője megjegyezte, hogy a Központi Választási Bizottság tevékenységében hiányosságok vannak, ez pedig aláássa az emberek bizalmát a választási folyamattal szemben. Zsanna Uszenko-Csorna, az ukrán központi választási bizottság alelnöke október 30-án úgy nyilatkozott, hogy több választási körzet olyan adatokat vitt be a parlamenti választások eredményeit rögzítő számítógépes rendszerbe, amelyek nem egyeznek a választási jegyzőkönyvekben szereplő eredményekkel. Eközben az ellenzéki Batykvicscsina (Haza) párt kijevi szervezetének vezetője közölte, hogy értesüléseik szerint 10 ezer dollárt ajánl a jelenlegi vezetés az egyik kijevi választókörzet bizottsági tagjainak az egyéni jelöltek listájára leadott szavazatok meghamisításáért.

Még egy héttel az ukrajnai választások után sem hirdették meg a végleges eredményeket. Az egyéni választókörzetekben a szavazatok összeszámlálása nem volt botránymentes, az ellenzék tömeges csalásról számolt be, illetve azt jelezte, hogy a hatalmon lévő párt képviselőjelöltjei érdekében több helyen adminisztratív eszközöket alkalmaztak. Az ellenzéki pártok hétfőn tüntetést szerveztek a Központi Választási Bizottság elé Kijevben. Néhány ellenzéki vezető politikus azzal fenyegetőzik, hogy tiltakozásul lemond képviselői mandátumáról, sőt, pártjuk listáját is kész semmisnek nyilvánítani. A választásokat ugyan az eddig is kormányzó Régiók Pártja (PR) nyerte, ugyanakkor még a kommunistákkal amúgy sem problémamentes összefogás sem biztosítaná számukra az abszolút többséget.

Aggasztó fejlemény az ultranacionalista Szvoboda (Szabadság) előretörése. Fedinec Csilla, a Magyar Tudományos Akadémia Kisebbségkutató Intézetének tudományos munkatársa a Nemzetpolitikai Kutatóintézet ukrán választásokról tartott előadásán rendkívül veszélyesnek tartotta, hogy a vasárnapi ukrajnai választások eredményeként bejutott az ukrán törvényhozásba a szélsőséges nacionalista Szvoboda párt. A Szvoboda különösen a nyugat-ukrajnai megyékben, például a Kárpátaljával szomszédos Lemberg megyében erős, ahol a többi párt előtt végzett.

A választáson listán 21 párt vett részt, melyek egy része „technikai” párt. Egyéniben közel 3 ezren indultak. A szavazáson a választásra jogosultak 57,99%-a vett részt, ami elmarad a korábbi választások 60%-os, vagy azt meghaladó részvételi arányától. Ez elsősorban azzal függ össze, hogy lakosság kiábrándult, csalódott a politikai erőkből, illetve az emberek

egyre nagyobb részét kötik le a napi megélhetés problémái, növelve a politikával szembeni érdektelenségüket.

Kárpátalján 51,61%-os részvételt regisztráltak. A magyarságot képviselő Brenzovics László, a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség (KMKSZ) alelnöke 7,73 százalékkal az 5. helyen végzett a 68. számú, Ungvár központú választókerületben. A 69. számú, Munkács központú választókerületben az Egységes Közép (JeC) színeiben induló Viktor Baloga 49,42 százalékkal győzött, míg Gulácsy Géza, a KMKSZ alelnöke 10,59 százalékkal negyedik lett. A 73. számú, Nagyszőlős központú választókerületben Kovács Miklós, a KMKSZ elnöke a harmadik helyen végzett a szavazatok 10,41 százalékaival, a győzelmet 41,22 százalékkal szerezte meg Ivan Busko, a Régiók Pártja jelöltje. Az ukrán parlamentnek lesz magyar nemzetiségű képviselője Gajdos István személyében, ő azonban a Régiók Pártjának listáján szerzett mandátumot, így a kárpátaljai magyarságnak politikai értelemben továbbra sem lesz képviselete a törvényhozásban.

A HMDK küldöttsége Ivo Josipović köztársasági elnökkel tárgyalt

Hivatalában fogadta a horvát köztársasági elnök, Ivo Josipovic a Horvátországi Magyarok Demokratikus Közösségének (HMDK) küldöttségét, Jakab Sándor elnököt és Jankovics Róbert ügyvezető elnököt. A tárgyalófelek több mindenről is szót ejtettek, de a legfőbb problémaként a delegáció a Kisebbségi Tanács által odaítélt költségvetési pénzekkel kapcsolatos igazságtalanságot jelölte meg. Jakab Sándor, a HMDK elnöke a következőket mondta a találkozóról: „Tájékoztattuk elnök urat alapvető tevékenységeinkről, kitérve a gondjainkra is, hogy azok megoldásában elnök úr támogatását kérjük. Szóba hoztuk többek között kifogásainkat a Kisebbségi Tanács munkájával, illetve döntéseikkel kapcsolatban. Köztudott, hogy az említett testület osztja szét a rendelkezésre álló pénzeszközöket a kisebbségi szervezetek között a beérkezett pályázatok alapján. Mi úgy látjuk, úgy véljük, hogy egyes kisebbségi parlamenti képviselők annál sokkal jobban kötődnek egy-egy civil szervezethez, mint hogy a valós helyzetnek megfelelő, igazságos döntést hozhatnának. A testületi döntést gyakorlatilag minden esetben az abban résztvevő kisebbségi képviselő javaslata alapján hozzák meg. A mi esetünkben például a többi kisebbségi képviselő nem kérdőjelezi meg és nem véleményezi Sója Dénes javaslatát, mint ahogyan magyarságunk képviselője sem kérdőjelezi meg a többiek döntését, így minden kisebbségi képviselő „saját” pályázó szervezetei között úgy osztja szét a pénzeszközöket, ahogy azt jónak látja”. A köztársasági elnök megígérte, hogy a felvetett problémákat megpróbálja orvosolni, és egy igazságosabb, átláthatóbb támogatási rendszert szorgalmaz a jövőben.

